

היה קורא פרק שני ברכות

פז.

עין משפט
נר מצוה

[illegible]

מִוֶּסֶף רַע"י

הרכיבה. מנחמו (ע"ז ל').
החת פטור מן המעשה.
קראת שמע שאלתי וכתבתי
 וזו ק"ש שעל מנחם אלל
 ק"ש על שמות ועצרת חייב
 (פירוש דמ"ד, האורה ח"ב
 ו' חמור ור"מ סי'
 מסו. ולא חמור בראשונים י'
 שפ"ר כו.)
מעשה. ארבע משות טורד
 נחשבת עניית מלך, אלל
 אלל צעל חייב (שם שם)
 דעתו. **לפי שאין** רדשו
 מורשבת ענין. לא הקלו
 אלל בעל חיות שהוא
 בשרות עמלו, ואפילו בעל
 ספינתו ניס יס לו לכוין
 בתפילתו (ארו"ש כ"ב פורד'
 במס ר"ע).

רבינו חננאל

[illegible]

אֲהָלִים לַנֶּחֱלִים. פִּי הַקּוֹנֶטֶרס דְּכַמִּיד כְּנַחֲלִים נִטְיָו כְּהֶלֶסֶס נִטְעָ. וְלִי נִרְאֶה דְּלֶהֶלֶס דִּהֲדִי קֶרֶף לֹאֹ לִשְׁוֹן אֶהֱל אֶלֶף לִשְׁוֹן בְּשִׁמְסִים אֶלֶף נִרְאֶה מִדִּסְמִין מֶה טוֹבֻוֹ אֶהֱלִיךְ לְכַנְחֵלִים נִטְיָו: **הַקּוֹרֵא אֶת שִׁמְעַ וְאִינוֹ יוֹדֵעַ דְּהֵיבִין בְּעָה חוּדֹר דְּרֹאֶשׁ.** פִּי מִטַּעֵס שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ מֵהִיכִן טַעֵה אֶהֱל אֶלֶף הִיא הִיא יוֹדֵעַ מֵהִיכִן טַעֵה שְׁדִּלְגֵּה מִיבִּה אֹו פִּסּוֹק אִינוֹ כִּרְכִּיד לִחְזוֹר אֶלֶף מֵאוֹמוֹ פִּסּוֹק וְאִלְךָ וְכֵן בִּהֶלֶל וּמִגִּילָה: **מִעֵשָׂה בְּרַ"ג שֶׁנִּשְׁאַ אִשָּׁה וְקֹרֵא ק"ש בְּלִיָּה רֵאשׁוֹנָה.** לֹא מַעֲשָׂה לְכַתּוֹר הוּא דִּקְמַ"ל אֶס דְּוֹל הוּא לְטוֹסַט בְּעִלְמֻוֹ שִׁיבֹל לֶהֱמַכִּין וְהוּא רִחוּי לִיטוֹל אֶת הַסֵּם הַרְשׁוֹת בִּידוֹ:

לפי שאין דעתו מיושבת ע"י.
ואם תאמר תיפוק ליה משום
דאמרין לעיל (דף י'): לא יעמוד
אדם במקום גבוה ויתפלל. ויש לומר
דהתם מיירי על גבי כסא או ספסל
אזל באינן שפלה שם לעשות
מלאכתו הוי כמו עלייה:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְאָמַר לְהוֹנֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ לְשִׁמּוֹעַ דְּבַר אֱנוֹמִינִן קוֹרִין בְּרֹאשׁ מֵה שְׂאִינִן רִשְׁאִין תֵּן פִּטּוֹר מִק"ש לִילָה שְׂבַת אִם לֹא עֲשֵׂה שֵׁא אִשָּׁה וְקָרָא לִילָה מִיָּדִיו לְמַדְתָּנוּ רִבִּינוּ לֵהֶם אִינִי שׁוֹמֵעַ לָכֵן יוֹם אִפִּי שְׁעָה אַחַת: קוֹרִין בְּרֹאשׁ הָאֵילָן פִּלְלִין בְּרֹאשׁ הַיּוֹיָה

הא בפרק ראשון. לאו דוקא נקט פרק א'. דהיינו אליבא דרבא ורבא אמר לעיל (יג.) פסוק ראשון לבד והכי הלכתא:

אפי' כל אדם נמי. וה"ה הא שאר כל אדם רשות ופועלים חוצה. וי"ל דפשיטא ליה כיון שיכול לומר מעין י"ח אין זה שום חדוש אם הפועלים אומרים אפילו לכתחלה: ויחזותם בברכת הארץ. אע"ג דמלאכותיהם הם. יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה הואיל וטרוידים ^א צמלכת צעל הבית: ^א

למטה ומתפללין הבעל הבית בין כך ובין כך יורד למטה ומתפלל לפני שאין דעתו מיושבת עליו רמי ליה רב מרי ברה דבת שמואל לרבא תנן האומנין קורין בראש האילן ובראש הנדבך אלמא לא בעי כונה ורמינהי הקורא את שמע צריך שיכוין את לבו שנאמר שמע ישראל ולהלן הוא אומר בהסכת ושמע ישראל מה להלן בהסכת אף כאן בהסכת אשתיק א"ל מידי שמיע לך בהא א"ל הכי יאמר רב ששת והוא שבטלין ממלאכתן וקורין והתניא בית הלל אומרים עוסקין במלאכתן וקורין לא קשיא הא בפרק ראשון הא בפרק שני ט"ר הפועלים שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית קורין ק"ש ומברכין לפניה ולאחריה ואוכלין פתן * ומברכין לפניה ולאחריה וימתפללין תפלה של שמונה עשרה אבל אין יורדין לפני התיבה ואין נושאים כפיהם והתניא מעין י"ח אמר רב ששת לא קשיא * הא ר"ג הא ר' יהושע אי ר' יהושע מאי איריא פועלים אפילו כל אדם נמי אלא אידי ואידי ר"ג ואלא קשיא * כאן בעושיין בשכרן כאן בעושיין בסעודתן והתניא * הפועלים שהיו עושים מלאכה אצל בעל הבית קורין ק"ש ומתפללין ואוכלין פתן * ואין מברכים לפניה *| אבל מברכין לאחריה שתיס כיצד * ברכה ראשונה כתקונה שניה פותח בברכת הארץ וכוללין בונה ירושלים בברכת הארץ במה דברים אמורים בעושיין בשכרן אבל עושיין בסעודתן או שהיה בעל הבית מיסב עמהן מברכין כתיקונה: חתן פטור מק"ש: * תנו רבנן * בשבתך בביתך פרט לעוסק במצוה ובלכתך בדרך פרט לחתן מכאן אמרו הכונס את הבתולה פטור ואת האלמנה חייב מאי משמע אמר רב פפא כי דרך מה דרך רשות אף הכא נמי רשות מי לא עסקינן דקאזיל לדבר מצוה ואפילו הכי אמר רחמנא ליקרי אם כן לימא קרא בלכת מאי בלכתך שמע מינה בלכת דידך הוא דמחייבת הא דמצוה פטירתא

מן לַבַּד סְעוּדָתָן זָרִיכִין לַמֶּהַר הַמִּלְאָכָה וּמִתְפַּלְלִין מֵעַן יִיָּא. בְּנִיחוּתָא דִּישׁ חֲלוּק בִּין עוֹשִׁין זִשְׁכָּרָן לְעוֹשִׁין בְּסְעוּדָתָן: יִשְׂא מִן הַמּוֹרֶה דְּכִמְצִי* וְאִכְלָת וּשְׂבַעְתָּ וּזְרַכְתָּ (לְקַמֵּן דָּף מ:): דָּךְ בְּזִיתָךְ פִּרְט לְעוֹסָךְ בְּמֵאוֹ. כִּבְר יִפְרֶשְׁתִּיהּ בְּפֶרֶק רֵאשׁוֹן (דָּף יא:): מַתְנִי

אֲהָלִים לְנָחִים. כְּנָחִים נָטְיוּ כְּהֹלִים נָטַע: **אָף** [אֲהָלִים]. צִמִּי מִדְּרָשׁוֹ. אֲהָלִים לָשׁוֹן נָטִיעָה נּוֹפֶלֶת בָּהֶם שְׁנֹאֲמָר וַיִּטַּע אֱהִי אֲפָדְנוּ (דִּיחֵל יא): **קֹשֶׁרִין לִיה גִּנָּא.** קֹשֶׁרִין לוֹ חוּפָה לְהַשְׁאִיר אִשָּׁה: **יַחוּזֵר לְרֹאשׁ.** כִּכְוֹן שֶׁהִיא יוֹדֵעַ שֶׁצִּפְרָק זֶה טַעַה וּדְלַג אֲבָל אִינוּ יוֹדֵעַ בְּאִחָה מִקּוֹם

יצאו טעה: צין פרק לפרק. שידע
שגמר הפרשה ורץ להתחיל פרשה
אחרת ואינו יודע באיזה מהן:
יחזור לפרק ראשון. להפסק ראשון
(ג) והיה אם שמוע: צין כתיבה לכתיבה.
שידע שרץ לומר וכתוב ואינו יודע
באיזה מהן: שני: (ד) וא"ר יוחנן.
לנתח וכו': סוכיה נקט. ח אין
ללמוד מכהן עד אמת ויציב וא"ל
לחזור אלא לאמת שהפרשה שגרה
בציון: בתנ"י האומנין. שהם
עוסקים במלאכתם בראש האילן או
בפיראש הנדב והגיע זמן ק"ש קורין
לשם מיד: נדב. צין כל אצנים
כמו נדבין די אצן גלל (שורא ח):

מסורת הש"ס

[illegible]

ורה אור השלם

1. בְּחֻלִּים נָטִיו בְּגַת עַלִי
נָהָר בְּאֵהִלִּים נָטַע יִי
בְּאֲרֻזִּים עַלִי מִיָּם:
במדבר כד ו
2. וַיִּדְבֹּר מִשָּׁה וְהַבְּרָכִים
הָלוֹיִם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר הִסְבֹּת נִשְׁמַע
יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּית
לְעַם לִי אֱלֹהֵי:
דברים כז ט

הגהות הב"ח

(א) גמ' לסיק טעה יחזור
לראש נאמנע הפ' יחזור
לתחלת הפרק בין פרק
לפרק כ"ל: (ב) שם
ואוכלין פ"א ונאין ממזכין
לפניה מ"א. ו"ב האלפסי
והאשרי גורסי ומזכין
לפניה וכן הוא בטור בסיומן
קצ"ר: (ג) ר"י ד"ה
יחזור לפרק וכו' ראשון
יחזיר וזה אס: (ד) שם
ד"ה ואמר ליה ר' יוחנן:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואין מברכין
לפניה שאינה מן התורה.
ע"י לקמן (דף לה ע"א) מוס'
ד"ה לפיו וד"ה אלא. ויומא
(דף עט ע"א) מוס' ד"ה ולא
בידך. וסוכה (דף כו ע"ב)
מוס' ד"ה ולא בידך. וחולין
(דף קו ע"א) מוס' ד"ה ולא
בידך: תוס' ד"ה והותר בו'
במלאכת בעה"ב. ע"י לקמן
(דף מו ע"א) מדע דהטבו
והסמיכו ללו דלורימא שיהי
פועלים עוקרים אותה. וז"ע:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ואין מזכרין לפני.
ג' וכו' גיטת מוס'
ביוצא ע"ש א' ובסוכה כ"ו
אלל' ותחולין ק"ו א' אלל'
גיטת ר"ף והגאונים
ותנברין לפניו כ"ו
בתוספתא (כ"ז הרשב"א אלל'
ליחא בתוספתא שלני).

רַב נִיסִים גֵּאוֹן

למה נסמכו אהלים
לנחלים. והוא
שנאמר בתורה (במדבר כד)
משמו של בלעם מה טובו
אהליך יעקב כנחלים נטיו:

מנה חייב וכו'. אוקימנא בכונס בתולות שמע. ודיקין מדלא כתיב בלכתכא טירדא ומצוה הוא דפטור, אבל לה פטור מק"ש אם לא עשה מעשה